

ДАЧА, ГОРОД

1. Сільський будинок. Садиба

сільський будинок, хата, садиба
веранда, ганок
вигрібна яма, гній, гноївка
віконниці
ворота, хвіртка
горище
двір/подвір'я/обійстя
димар
драбина
дрова
комора

криниця / колодязь, журавель
лавочка
льоx/підвал
огорожа, паркан
піч
призьба
присадибна (садова/городня) ділянка
сад(ок), город
сіни
хлів
шпаківня, голуб'ятня

2. Свійські/домашні тварини та птахи. Додайте назви їхніх малят.

баран, вівця
голуб, голубка
гусак, гуска
індик, індичка
качка, качур
кіт, кішка
кобила, кінь

козел, коза
кролик, кролиця
курка, півень
свиня, кабан, порося
собака, су(ч)ка
худоба, корова, бик

3. Сільськогосподарські знаряддя та машини. До знарядь доповніть дієслова.

викрутка	коса	серп
вила	лопата	сівалка
гвинток	млин	совок
граблі	молотарка	сокира
заступ	молоток	садові ножиці
кліщі	пил(к)а	трактор
комбайн	сапка	цвях

4. Сільськогосподарські роботи. До дієслів додайте назви знарядь.

косити траву
згрібати сіно в копиці
доглядати за грядками
виполоти зілля
вчистити грядки
полоти /прополювати моркву/буряки
копати город
підгортати картоплю
роз(під)пушити землю
підживити/внести (додати) добрива/
підгноїти/трохи удобрити,
угноїти компостом
своєчасно підгодовувати та просапувати рослини
сіяти моркву/цибулю
садити помідори/ городину /квіти
пересаджувати
закладати нові плантації (суниць, малини)
молотити зерно
згрібати та спалювати листя

пиляти/рубати/складати дрова
прищеплювати/щепити дерева/квіти
побілити дерева
обгорнути нижню частину крони дерев захисним матеріалом
обрізати дерева та кущі
проводити обприскування дерев
регулярно збирати падалицю

5. Вправи

- а) Які роботи слід виконувати навесні, влітку, восени?
- б) Чи працюєте часто /іноді на городі чи в саду? Чи подобаються Вам ці роботи? Чому?

6. Дача

Сьогодні ввечері наша сім'я зібралася на родинну раду: слід вирішити питання покупки дачі для батьків. Вони вже предпенсійного віку, отож хочуть, щоб у них, як каже батько, «на старість», було стабільне місце відпочинку. Та й не лише для них, а й для нас, молодшого покоління, тобто для дітей й онуків.

Батько висловив побажання стосовно майбутньої покупки як завжди стисло:

- Недалеко від міста, не дорого та не дуже старий дім з невеликою земельною ділянкою.

Мати додала: - Біля води й лісу чи гаю. Та щоб недалечко був якийсь магазин.

Я вже давно знав про бажання матері купити маленький будиночок у мальовничій місцевості. Саме тому кілька місяців вже переглядав у газетах оголошення та повідомлення в інтернеті. Отже на сьогодні мав декілька пропозицій: три газетні повідомлення та дві від своїх колег, які продавали дачі, тому що збудували родинні будинки у сільській місцевості й переселилися до них нещодавно з панельних. Ми обговорили всі пропозиції та прийшли до висновку, що дві з них варті уваги, отже слід поїхати й детально подивитися на місті. Домовилися по телефону з хазяями/хазяїнами на п'ятницю та суботу.

У п'ятницю після роботи поїхали за адресою, вказаною в газеті.

Будиночок був гарненький зовні (хазяї його нещодавно пофарбували, замінили вхідні двері й провели/здійснили бляхарські роботи). На жаль, всередині ми зразу відчували вогкість, маленькі вікна пропускали мало світла, а поряд ще й водосховище, вода близько, а фундамент невисокий. Садочок був дуже симпатичний, багато квітів, кілька плодоносних фруктових дерев і кущів, гарненькі грядочки з молодою цибулею, часником, морквою, помідорами й огірками вражали порядком.

Запитання до тексту:

1. Чому та коли родина зібралася на раду?
2. Які умови щодо будинку висловив батько?
3. І що бажає мама?
4. Як оповідач знайшов пропозиції стосовно купівлі будинку?
5. Як сім'ї сподобався перший дім?
6. Доповніть розповідь, опишіть дискусію членів родини стосовно кожної з п'яти пропозицій.
7. Закінчить розповідь про огляд першої дачі та придумайте, як виглядав огляд другої.

7. Сумісність на городі

Висаджуючи рослини, слід враховувати сусідство культур не тільки в одному сезоні, а й протягом тривалого часу. Для капусти кращими попередниками є картопля, огірки, цибуля, горох, квасоля, боби; для помідорів, перцю, баклажанів – огірки, цибуля, бобові; для цибулі – картопля, помідори, огірки, горох; для огірків – бобові, кукурудза; для столових буряків і моркви – огірки, картопля, капуста, кабачки, гарбуз, а для картоплі - капуста, огірки, цибуля, бобові. На грядці по сусідству добре почувають себе і щедро родять морква з цибулею, помідори з цибулею та петрушкою, салат і редиска, горох і селера, картопля та капуста будь-яких сортів; огірки добре ростуть поряд із цибулею, селерою, буряками, капустою, петрушкою. А от капусту та квасолю краще не саджати поряд із цибулею, петрушкою – з качанним салатом, буряк із помідорами, помідори – з горохом, горох з квасолею, картоплю з

огірками. Морква не терпить сусідства плодкових дерев. Тому, якщо посадити її, скажімо, з яблунею, то коренеплоди виростуть жорсткими, деформованими і вельми несмачними, бо корені плодкових дерев виділяють речовини, до яких морква надзвичайно чутлива.

8. Чи знаєте Ви, що:

На території України археологами віднайдено понад 150 поселень, у яких виявлено знаряддя обробітку ґрунту: плуги, борони, серпи, а також жорна, що перемелювали зерно.

Найдавнішим знаряддям землеробства визнано рало, пізніше з'являється соха, яка застосовується для обробітку ґрунту в лісових районах; застосовувались також борони для розпушування, волокуши, лопати (заступи, мотики, сапи, вила, граблі) тощо.

З літописів довідуємося, що наші предки сіяли жито, пшеницю, ячмінь, овес, просо, гречку, горох, льон, боби, коноплі.

Землеробство поділяється на три основні напрямки: рільництво, городництво і садівництво, які однаковою мірою притаманні українському народу.

В Україні найулюбленішими фруктами були вишні, сливи, яблука, груші, малина, порічка, агруз; на півдні – абрикоси, персики, черешні, виноград.

Українці здавна вміли прищеплювати дерева, виводити нові сорти яблук і груш, але нині важко встановити, коли почалося культивування кожної культури.

Садівництвом традиційно займалися чоловіки, городництво з незапам'ятних часів було заняттям жінок.

9. ПРИСЛІВ'Я, ПОВ'ЯЗАНІ З ХАТОЮ/ДОМОМ

1. Хто рідну оселю забуває, той в житті долі не має.
2. Своя хата – своя правда, своя стріха – своя втіха.
3. Як повна скриня, то й миш господиня.
4. Низький перелаз – усім людям дорога.
5. Де ворота скрипкові, там баби сварливі.
6. В криницю воду лить – тільки людей смішить.
7. Не брудни криниці, бо схочеш водиці.
8. Силою колодязь копати – води не пити.

10. ЗНАРЯДДЯ ПРАЦІ – загадки

1. Зуби має, а їсти не просить.
2. Все життя крилами махає, а злетіти не може.
3. Ніг багато, а додому на спині йде.
4. Хто трьома зубами сіно їсть?
5. Залізний ніс у землю вріс, риє, копає, дзеркалом блищить.
6. Іде чоловік у ліс - дивиться в село, іде чоловік до села - дивиться в ліс.
7. Кривеньке, маленьке, всеньке поле збігає і з жінцями обідає.
8. Металевий кінь у полі пасеться, де пройде - земля ореться.
9. Дерев'яний хвіст, залізний рот.
10. Іде кінь сталевий, гарчить, позаду низку плугів волочить.
11. Блищить, горить, полем гуляє, всі квіти зрізає.
12. Сам худ, а голова з пуд.
13. Швидко гризе, мало жує, сама не ковтає.
14. Стукотить, гуркотить, мов сто коней біжить, треба стати погадати, що тим коням їсти дати.